

L'OTOLÍ

(SEGONA ÈPOCA)

SURTIRÀ CADA DIJOURS.

PERA SUSCRIPCIONS Y ANUNCIS

dirigirse à la

Imp. de Narcís Planadevall, Sant Esteve, 29.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ.

Un any... .. 5'00 pessetas.

Un trimestre 1'50 «

Pago adelantat.

NOSTRE PROGRAMA.

May lo catalanisme ha treballat à l'ombra pera arribar a la realització dels seus ideals. Defensor dels principis honrats que sustenta, ben clars y à la llum del sol los va exposar à la Reyna Regent d'Espanya en sa vinguda à Barcelona y ben clars y concretament los va donar al país en la Assamblea de Manresa de 1802.

Com allavors diguerem, enteném avuy que han de quedar à càrrech del poder central del Estat Espanyol las relacions internacionals, l'exèrcit de mar y terra, las relacions econòmiques d'Espanya ab los demés països, la construcció d'obras públicas de caràcter general, la resolució de tolas las qüestions y conflictes inter-regionals y la formació del presupost anyal de gastos, al que deurán contribuir las regions à proporció de sa riquesa; tot ab la organització corresponent y adequada.

Peró enteném que correspón al Poder regional lo règimen intern de Catalunya, y que ha de constituhirse aquesta mantenint lo temperament expansiu de sa lligació y segons sas necessitats y son modo d'esser.

En consecuenca, volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sían catalans tots los que à Catalunya desempenyin càrrechs públics: volém Cortes catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils, sinó per quant se refereixi à la organització interior de nostra terra: volém que catalans sían los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya 's fallin en última instancia 'ls pleys y causas: volém ésser àrbitres de nostra administració, fhesant ab entera llibertat las contribucions é impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir à la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris y diners, suprimint en absolut quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forrosa presti servey tan sols dintre de Catalunya.

Aquest es nostre catalanisme dintre d'Espanya: aquest es lo nostre regionalisme dins de Catalunya. Aixó es lo que volém; per aixó aném; à n' aixó arribarém à no trigar gayre.

(Del Manifest de la «Unió Catalanista» del dia 16 de Mars de 1897.)

LA I GREGA

entre 'ls dos apellidos

D'alguns anys ensà, entre molta gent que firma ab los dos apellidos ó sia lo patern y 'l matern, se nota la costúm estranya—que be 's pot calificar de mala costúm—de suprimir la y entre apellidos. Suposa tal costúm una falta gramatical y altra de llògica. Es una falta gramatical porque la i grega, en aquest cas, es una conjun-

ció copulativa, lo signe alfabètic indispensable per unir ó enllassar duas paraulas, ideas ú oracions relacionadas entre si mateixas. La conjunció—tothom ho sap—es la part invariable de l'oració que mostra lo sentit verament gramatical de la mateixa. Suposa dita costúm falta de llògica, porque 'ls mateixos que suprimeixen la y entre 'ls dos apellidos, may fan tal supressió quan se tracta dels noms propis ó sia los posats en las fonts baptismals.

Los antichs castellsans abreviaren la significació de precedencia inventant los noms patrominichs, posats

Bona Bona

en lloch del apellido; aixís al fill d' un Fernando li digueren *Fernandez*; al d' un Enrique *Enriquez* y al d' un Bernardo *Bernardes*. A Catalunya no hi ha hagut may tal costum. Aquí, per referirse á la procedencia de llinatge ó de lloch de naixement, s' ha posat sempre la paraula entera del apellido després del nom propi, per exemple: Pere Prats y Ardévol vol dir que Pere es fill de pare que 's diu ó 's deya Prats y de mare que s' apellida ó s' apellidava Ardévol. En rigor gramatical s' hauria de dir: Pere *de* Prats y *de* Ardévol, y de passada dech advertir que erran llastimosament quants se figuren que 'l posar *de* devant del apellido fa noble. Se pot posar lo *de* qui vulgui ferho: no hi ha cap lley que ho prohibeixi, ja que en lo cas de que 's tracta se suprimeix solzament per abreviació y per pur convencionalisme. No hi ha lley que ho prohibeixi, ans be en molts cassos lo sentit gramatical de las paraulas que forman l' apellido, fa obligatori 'l *de*. Aixís los que tinguin l' apellido Barbará, Vallmoll, etc., ó de nom propi com Tomás, Joan ó Pere, etc., deuen usar lo *de* perque en aquest cas significa la procedencia de la familia; vol dir que aquesta es oriunda del poble de Barbará, Vallmoll ó d' un antepassat que 's deya Tomás, Joan ó Pere dels quals va pendre l' apellido. Se 'l deuen posar també los que 's diuhen Font, Riera, Rius, Prats, Sans, etc., pero en aquest cas, com la gramática y 'l sentit comú ordenan, en lloch del *de* s' ha d' escriurer *de la* en los primers y *dels* en los segons. No 's deuen posar lo *de*, á no faltar á aquestas reglas, los que portin los apellidos Roig, Blanch, Dols, Sabaté, Ferré, etc.

Que 'l *de* significa procedencia, se veu també en la costum eminentment catalana de firmar las donas casadas

després del propi apellido ab lo del seu marit posant *de* devant d' aquest derrer apellido. Es un tribut de respecte que la muller rendeix al espós: no significa noblesa, ni distinció de cap mena. Fora de aquets cassos, se pot, donchs, suprimir lo *de* perque se suposa. Pero no 's deu en absolut suprimir la *y* perque sense ella pert lo vocable son verdader sentit. Al suprimirla se fa dels dos apellidos un sol: aixís se veu en los apellidos castellans Ruigómez y Ruipérez, formats de Ruiz y Gómez y Ruiz y Pérez. Tot aquell que per respecte á la memoria de la mare ó perque haventhi altrás personas que portan lo mateix nom propi y apellido patern, no vol que ab ellas se 'l pugui confondre, se firma ab los dos ó més apellidos, deu posar la *y* entre ells, si vol atendre á las reglas que la gramática senyala per escriure y parlar ab propietat nostre idioma.

Que la costum se decanti á prescindir d' aquesta regla, no es rahó de pes ni molt menos. No pot apoyarse en cosa verament fonamental ni en autoritat respectable. Es relativament moderna, procedeix, potser, dels cabos y sargentos encarregats d' escriure y copiar las llistas nominals dels soldats que forman la companyia. Hi degué haver entre 'ls cabos qui per estalviar treball d' escriure, suprimiria la *y* de que 's tracta, y 'ls soldats acabaren per anomenarse y firmar com *cantava* 'l cabo. Probablement imitaren la supressió los escribents de las oficinas del Estat: d' ellas passa á las casas del comers, sempre per estalviarse treball material, y s' arribá á que molta gent destaroti la seva firma adoptant una costum que no te defensa per ser contraria á la gramática y fins al esperit de las llenguas castellana y catalana.

No la té especialment, adoptada per

personas doctas y delicadas á las letras: d' aquí que siguin pochos los escriptors que la segueixen. Entre 'ls acadèmichs de la llengua castellana que 's firman ab los dos apellidos son molt escassos los que deixan de posar la *y*. Végis sino: Menendez *y* Pelayo se firma lo celebrat autor de los *Heterodoxos españoles*; Fernández *y* González; lo notable orientalista, actual Rector de la Universitat de Madrid; Tamayo *y* Baus se firmava lo gran dramaturg que fou secretari perpétuo d' aquella corporació; Rada *y* Delgado, Pidal *y* Mon, y tants altres escriptors notables que son acadèmichs.

En los escriptors catalans es encare ahont més pot observarse l' atenció que 's posa en aquesta regla. Lo nostre idioma exigeix més que 'l castellà, la *y* entre 'ls dos apellidos. No recorde d' un sol escriptor català, dels que figuran ó han figurat de trenta anys ensà, que devant del apellido matern no posin la indispensable conjugació copulativa. Entre 'ls morts, Reynals *y* Rabassa, Rubió *y* Ors, Vidal *y* Valenciano, Bofarull *y* Brocà, Miquel y Badià. Entre 'ls vius, Mañé *y* Flaquer, Franquesa *y* Gomis, Sampere *y* Miquel, Roca *y* Roca, Martí *y* Folguera, Font *y* Sagué, Moliné *y* Brasés, Pons *y* Massaveu, Massó *y* Torrents, Maluquer *y* Viladot, Casades *y* Gramatxes, Picó *y* Campamar, y molts més que no cito per no allargar massa aquesta llista.

J. GUELL Y MERCADER.

SANT JORDI

La imatge del Patró de Catalunya tothom l' ha vista representada mon-

tant un briós cavall. Las representacions en pintura, més complertes que las esculptòriques solen portar al peu del dragó travessat de la gorja per la llansa de Sant Jordi, una donzella que devia ser devorada pel monstre. La llegenda del dragó y de la donzella, combatuda per uns y defensada per altres, ha arribat fins á nostres dies á través de setze sigles. Una narració de Nicephor Grégoras indica que la representació de Sant Jordi era molt usada a Grecia.

Com que 'ls grechs tenian la costum de representar les viles y les comarques per medi de figures, pensan molts que la donzella lliurada per Sant Jordi del famós dragó, seria la regió de Cappadocia lliurada per Sant Jordi de l' idolatria.

Nosaltres també podém pensar que Sant Jordi 'ns lliurarà de la *idolatria* d' ara si 'l invoquém ab fervorosa devoció.

ESPURNES

Avuy he trovat aquell rull de cabells lligat ab una cinta blava.

Aquelles lletres que hi vas escriurer ab el temps s' han fos com els teus juraments.

Ho he tirat tot al foch y no n' ha quedat res.

Com del teu amor per mi.

*
*
*

Un retrato no més va quedarme de l' esparrecada d' aquell dia.

Era aquell tan petit y encare m' ha fet nosa perque 'm semblava que tenia un enemich á casa.

Per aixó l' he llensat.

BATEGADES

Novena d' amor.

I

¡Gentil aucella de bosch!
¡oh pageseta aixerida!
¡com fàs mon cor bategar
ab ta mirada joliva!

¡Qué bells els mercats que son,
qué bells els mercats y fires,
quant tú deixant ton niuet
el vol emprems cap á vila!

¡Com espero 'l jorn felis
dels mercats que may arriba!
¡Com els espera d' amor
bategant l' ànima mia!

Allavors puch contemplar
la teva cara bònica,
formada d' un ramellet
de lliris á la florida,

qu' enllumenan dos esguards
brillants com sols al mitj-dia,
dintre d' un march de rulls d' or
que 'l vent joguiner destria.

Tú, pageseta gentil,
la meva ànima has ferida
y de tots mos pensaments
te n' has feta la Regina,

que solsament penso ab tú,
esperant frissós el dia
de poguer trobá un cop més
ta mirada que 'm cativa.

¡Com s' alegra mon ser tot
al punt mateix que t' ovira
rumbejant, amunt y avall,
garboseta y aixerida!

Com si jo sigués l' acer
y tú amor l' inán que 'l crida
el teu caminar ayrós
à rera teu m' encamina.

Y jo 't voldria seguir,
seguir y á la fi assolirte,
y en un deliri d' amor
ablós acabar la vida.

† N. DE FONTANILLES.

CRONICA CATALANISTA

El conegut fabricant d' anissats y licors de Barcelona en Pere Bordas ha tingut la amabilitat de obsequiar-nos ab una ampolleta del *Licor San Jordi* quin *tónich* no reparèm en recomanar á nostres llegidors ab la seguretat que n' han de quedar satisfets del seu sabor exquisit, de son aroma agradable y sobre tot pels seus afectes altament digestius.

En la vila d' Alcanar, últim poble de Catalunya per la banda de Valencia, s' ha constituït un orfeó catalanista ab numerosa massa coral, ja que 'l forman vuytanta fadrins de aquella població dirigits per l' entusiasta aymador de les glories de nostra patria don Joan B. Ferré. El dia de Pascua inaugurarà ses tasques ab el cant de *Los Segadors*.

A Cherta s' ha format també una altra societat coral portada per iguals sentiments patriòtics que donarà, de segur, fruyts valiosissims al nivell de totes les de la terra catalana. Dirigeix aquesta associació ab el mateix entusiasme que la anterior, don Joan Gené.

A les dues les felicitem, saludantles molt afectuosament y desitjantleshi llarga y próspera vida.

Diumenge tingué lloch á Celrà la inauguració de La Agrupació Catalanista d' aquell poble, ab un meetinç que hi celebrá «La Unió Catalanista», en quin hi prengueren part valiosos elements de Barcelona, Girona, Figueras y Bordils.

La inspirada poetisa y entusiasta catalanista D.ª Agnès Armengol de Badia, ha enviat á la Junta Permanent

de la *Unió* la comunicació següent, quina lectura omplirà segurament de goig à tots els defensors de les nostres idees:

«Com sia que la entitat capdalt del Catalanisme que Vos ab tant acert presidiu no ostenta cap senyera en en sos meetings y festes diferenciant-se aixís de les nombroses entitats y agrupacions que d' ella dependeixen, vinch à solicitar pera la Dona catalana l' alt honor d' oferir una bandera à la *Unió Catalanista*, que simbolisi dignament son poder, sos drets y aspiracions.

»Si, com espero, la molt honorable Junta Permanent accedeix à ma demanda, tinch propòsit d' endressar un manifest à les dones de Catalunya y ensemps obrir una subscripció en la que totes hi puguin pendre igualment part.

»Que Deu vos guardi molts anys pera bé de la Pàtria.

»Barcelona, dissapte de Ressurrecció, 14 d' Abril de 1900.—AGNÈS ARMENGOL DE BADIA.

»Al molt honorable Sr. D. Manel Folguera y Durán, President de la *Unió Catalanista*. Barcelona.»

A tan hermosa y sentida comunicació ha respost la *Unió Catalanista*, ab aquesta altra, no menys entussiasista ni menys sentida.

«Ab inexplicable joya ha rebut aquesta Junta Permanent vostra hermosa comunicació en la que soliciteu pera la Dona catalana l' honor d' oferir à la *Unió Catalanista* la Bandera que simbolisi dignament els drets y aspiracions de la Terra.

»Poques com Vos, ilustre poetisa y dama d' exemplar patriotisme, podian gloriarse ab tan noble, generosa y felis iniciativa. Al calor de vostre indiscutible prestigi, ha d' estimular-se certament l' entussiasme de les dones catalanes pera contar aqueixa

magnánima obra, que farà estremir de goig à tota Catalunya.

»Per sa part la *Unió Catalanista* sent gran honor en acceptar vostra significativa ofrena que senyalarà una fita ben remarcable en el camí de la nostra regeneració. Y al mateix temps se creu en el dèber de prestar tota mena de facilitats à la execució de tan bell projecte, invitantvos à utilitzar son domicili social colectiu de Barcelona y 'ls de totes ses entitats adherides en llurs respectives poblacions pera 'ls treballs preparatoris que considereu convenientment practicar, à fi de ben assegurar l' èxit més complet.

»A vos, per la alta representació que vos correspon en la vida literaria y social catalana y per la elocuent mostra de patriotisme que acabeu de donar, vos presta respectuós y carinyós acatament la Junta que suscriu.

»Deu vos guardi molts anys.

»Barcelona, 18 Abril de 1900.

»P. A. de la J. P.—El President, Manel Folguera y Durán,—El Secretari, Lluís Marsaus.

»Senyora Donya Agnès Armengol de Badia.»

(De *La Veu de Catalunya*.)

Hem rebut del Govern civil una comunicació que diu lo següent:

«Gobierno civil de Barcelona.—Secretaria.—Negociado 5.º—Por contravenir en el número 472 de esa publicación, correspondiente al día de hoy, las disposiciones dictadas por este Gobierno en sustitución de la previa censura, y en atención à hallarse suspendidas las garantías constitucionales, he acordado imponer à usted la multa de doscientas pessetas, por el párrafo comprendido dentro del artículo «Crisis Macabra» que empieza «*Per part de Catalunya...*» y acaba, «... seva resistencia», la cual *lhará*

efectiva en el papel correspondiente en las oficinas de este centro en el plazo reglamentario de diez días.— Dios guarde á usted muchos años.— Barcelona, 21 d' Abril de 1900.— *Eduardo Sanz y Escartin*.—Sr. Director de *La Veu de Catalunya*.

LLUIS.

SECCIÓ DE NOTICIES

El dimecres de la setmana passada arribá á Amer la Comissió qu' ha de aprobar el tros de carretera d' Amer á Las Planas del ferrocarril d' Olot á Gerona.

El dia de la inauguració oficial no s' ha fixat encara, pero es casi segur qu' es farà un dia de la primera quinzena del mes entrant.

L' artista olotí en Joseph Clará, deixeble de l' escola de dibuix de aquesta vila, altra volta se 'n ha emportat els primers premis en el primer concurs trimestral d' aquest any, á la Academia de Bellas Arts de *Toulouse*.

El felicitem de tot cor.

Lo célebre escultor Falquiere fill de *Toulouse*, ha mort sobtadament. L' autor de la célebre Diana, de la estafua de Daudet y de cent altres escultures totes obres mestres, fou qui l' any passat al final del curs abraçá á nostre amic Joseph Clará, encoratjantlo per sos treballs.

Aixó de posar una fira pel dissabte Sant, creyem que no ho deu haber meditat be nostre ajuntament. També podria ser, en el cas de verificarse, que se 'n digués la fira de les desgracies. Si s' vol establir una costum en tal dia, s' hauria d' abolirne un' altra, y l' altra no s' abolirà porque está ben arrelada y justificada. Les besties no

son gayre amigues de salves ni sorpreses.

L' escándol ocorregut en la Plassa de toros de Barcelona, segons els diaris que 'n donaren compte, consistí en que al sortir el derrer toro, que segons diuen els del ofici era dolent, el públich va armar una fenomenal cridoria, tirant á la plassa ampolles y fustes. El president, veient la impoent actitud de les masses, va fer retirar el toro, essent substituït per un altre que tampoch va agradar al públich soberá, pero la autoritat no va volguer retirar-lo com l' altre y va continuar el B. la seva feyna, augmentant l' escándol, ue arribá á un extrém alarmant al caurer mort el toro. Allavors una munió de persones va baixar al *redondel* pegant als toreros, quins se salvaren d' una de bona gracias á la intervenció de la policia. El públich se va estacionar á la sortida de la plassa esperant que sortís la gent de *colèta* per tornarlos á agredir pero la guardia civil y la policia varen donar varias cargas, logrant disoldre la manifestació. Els toreros varen sortir de la Plassa d' incògnit y per medi d' escalas pasaren á la estació del ferrocarril.

Sense comentaris.

SECCIÓ RELIGIOSA.

- Avuy 26.—Sts. Cleto y Marcelino p. y mrs.
Div. 27.—S. Pere Armengol mr. y S. Anas-tasi p.
Dis. 28.—S. Prudenci b. y cf. y S. Vidal mr.
Dium. 29.—Ntra. Sra. de Montserrat (Patro-na de totes les Diócessis de Catalunya).
La Divina Pastora, Sts. Pere mr. y Robert ab. del Cister.
Dill. 30.—Sta. Catarina de Sena, Sta. Sofia vgs. y S. Pélegri cf.
Dim. 1 de Maig.—(Abans †) S. Felip y san Jaume aps.
Dimec. 2.—S. Atanasi bisbe y dr. y Sta. Ma-falda reyna.

QUARANTA HORES.—Continúan en l' iglesia de Ntra. Sra. del Carme.—La exposició de S. D. M. serà á las sis.

D.^A VICENTA ROS Y BURGET

morí en Sarriá de Gerona 'l dia 16 de Mars de 1900

Á LA EDAT DE 41 ANYS,

havent rebut els Sants Sagraments.

— E. P D. —

Sos desconsolats espós D. Ferriol Sarrá y Malaret, pare polítich, germans polítichs, oncles, nebots, cosins y demás parents y la rahó social SARRÁ PUJOLAR Y C.^a pregan á sos amichs y coneguts la tingan present en sas oracions y 's servescan assistir als FUNERALS que, pera l' etern descans de sa ànima se celebrarán en Sarriá de Gerona 'l dillúns, dia 30 d' Abril, á les nou del matí.

DONYA DOLORS ROSSELL DE RIUS "CARLETS,,

mori á la tarde del Dijous Sant, dia 12 d' Abril de 1900

— A. C. S. —

Sos afligits espós, fills, filles, pare, germans, germanes, cunyats, oncle, tía, nebots, cosíns y demás parents, pregan á sos amichs y coneguts que la tingan present en sas oracions y se serveixin assistir als oficis d' ENTERRO y HONRAS qu' en sufragi de la seva ànima tindrán lloch lo dimecres pròxim, dia 2 de Maig, á las vuyt del matí en l' iglesia Parroquial.

Olot, Abril de 1900.

Els Exms. é Ilms. Senyors Arquebisbe de Tarragona, y Bisbe de Gerona, concedeixen respectivament 80 y 40 dies d' indulgencia á tots els seus fiels diocessans per cada missa que oheixin, comunió que apliquin, ó part de rosari que resin en sufragi de la ànima de la difunta.

També concedeixen els Exms. é Ilms. Srs. Bisbes de Barcelona, y Vich, 40 dies d' indulgencia á tots els seus fiels, per cada vegada que devotament resin l' oració del Pare nostre, ó per cada missa que oheixin, comunió qu' apliquin y també per qualsevol altre acte de pietat ó caritat cristiana que practiquin en sufragi de l' ànima de D.ª Dolors Rossell.